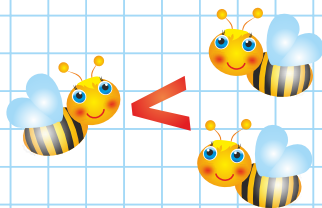

Антоніна Заїка
Світлана Тарнавська

МАТЕМАТИКА

$$2 + 3 = 5$$

Видавництво

«Підручники
і посібники»

ББК 22.1я721
3-17

Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 07.02.2012 р. № 118)

Експертизу здійснював *Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України*

Рецензенти: *Ярослав Гап'юк, кандидат педагогічних наук*
Ярослав Гринчишин, кандидат фізико-математичних наук

Умовні позначення

— висновки і поради від Мудрика

— цікаві завдання від Питайлика

— тренувальні вправи від Бджілки-трудівниці

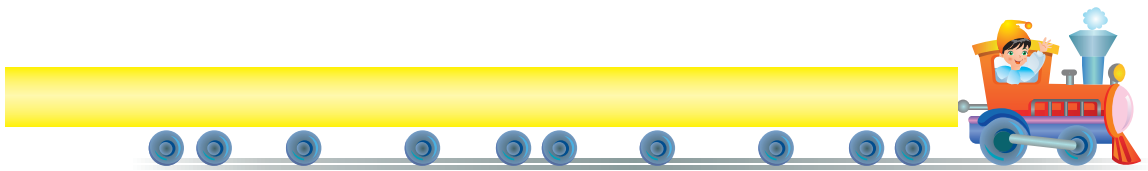
Заїка А. М., Тарнавська С. С.

3-17 Математика : підруч. для 1 кл. / А. М. Заїка, С. С. Тарнавська.
— Тернопіль: Підручники і посібники, 2012. — 144 с.
ISBN 978-966-07-2095-4

ББК 22.1я721

ISBN 978-966-07-2095-4

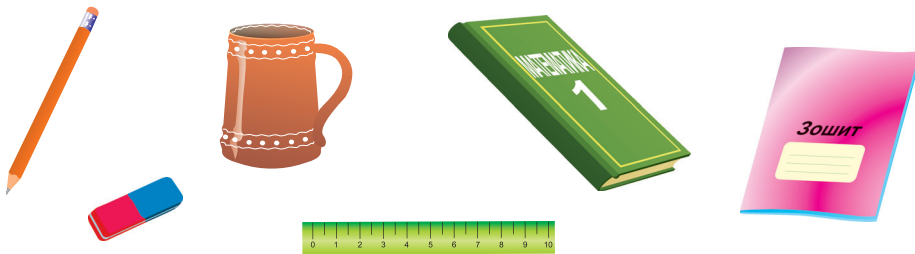
© Заїка А. М., Тарнавська С. С., 2012
© Соколюк О. І., художнє оформлення, 2012

Що зображено на малюнку?

Скільки? Які предмети потрібні для навчання?

Які цифри ти знаєш?

1

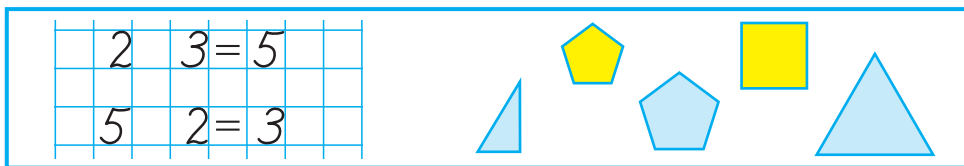
2

3

4

5

Що будемо вивчати?

ОЗНАКИ ТА ВЛАСТИВОСТІ ПРЕДМЕТІВ

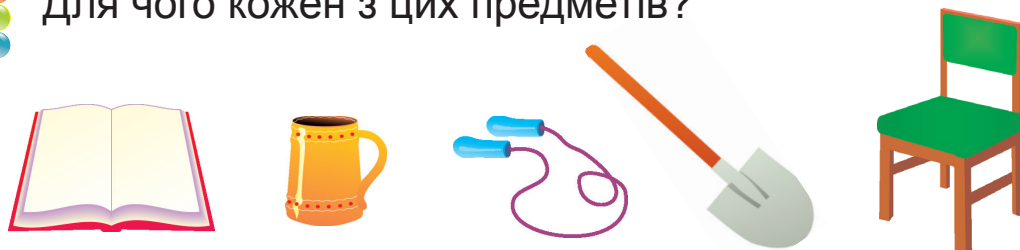
Що зображено на малюнку?

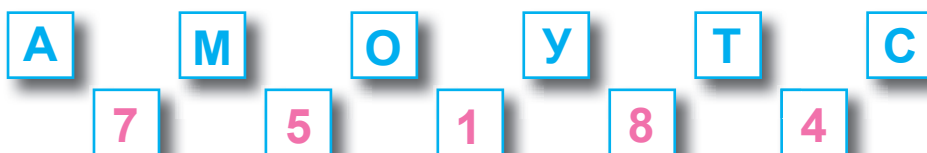
Які іграшки? Скільки їх? Чи є серед них схожі?

Для чого кожен з цих предметів?

Назви відомі тобі букви й цифри.

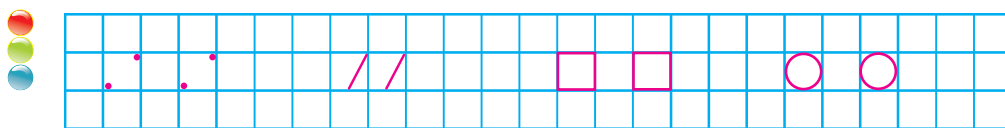
СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ ОЗНАКИ

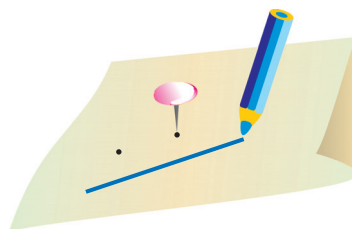
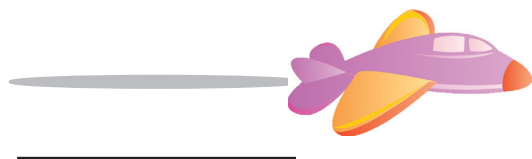
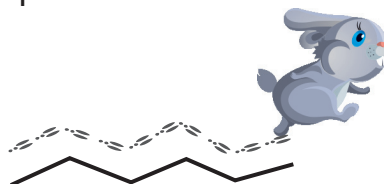
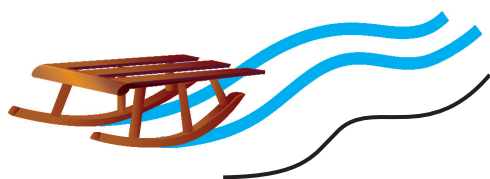
Чому так об'єднано? Що спільного в кожній групі? Що відмінного?

Чим схожі? Чим відрізняються? Поділи на дві групи.

Добери до кожного сліду слово: точка, пряма, крива, ламана. Опиши ситуації.

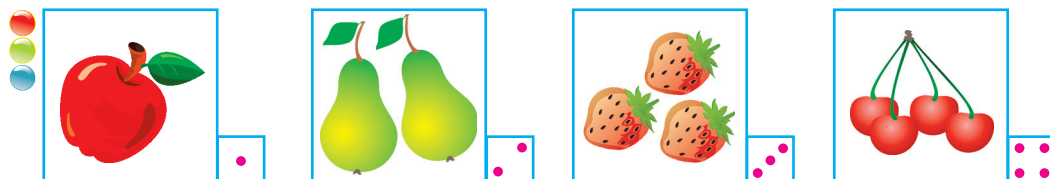
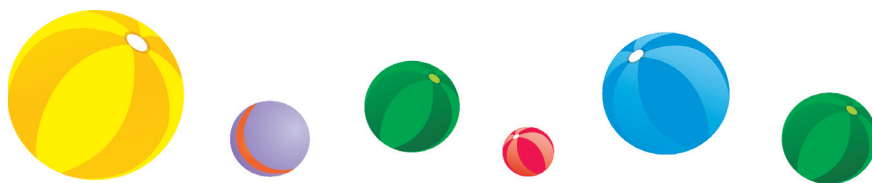

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. БІЛЬШИЙ, МЕНШИЙ

- Розкажи. Використай слова *під, на, за, попереду, позаду, поруч*.

- Скільки м'ячів, більших від синього? Менших від жовтого? Який м'яч найбільший? найменший?

Скільки?

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ДОВШИЙ, КОРОТШИЙ

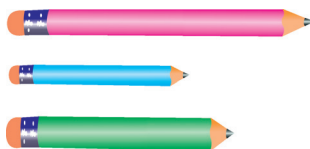
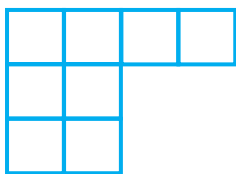

Що вгорі, унизу? Що по центру?

Назви всі предмети на столі, крім блюдець.
Назви хоча б один предмет жовтого кольору.

Скільки клітинок у кожному рядку? Який рядок найдовший? Чи є однакові? Які?

Який олівець розміщений між двома іншими?

Порівняй. Який собака більший?

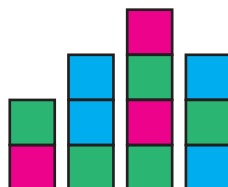

1. Такса
2. Пудель
3. Не можна визначити

РОЗМІЩЕННЯ ПРЕДМЕТІВ. ВИЩИЙ, НИЖЧИЙ

- Чи є деякі клітинки зеленими?
Скільки їх? Який зі стовпчиків най-
вищий? найнижчий?

- Скільки м'ячів ліворуч? праворуч? Які вони?
Згрупуй їх за розміром.

- Що вище? Що нижче?

Хто зображений між
княжичем* і княгинею?
Хто найнижчий?
найвищий?

*Княжич — син князя.

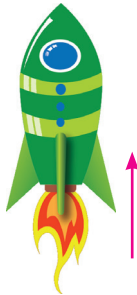
НАПРЯМ РУХУ. ТОВСТИЙ, ТОНКИЙ. ЛІЧБА

● Полічи зліва направо, справа наліво. Порівняй.

● Куди рухається парашутист? ракета? Полічи листочки згори вниз і знизу вгору. Порівняй. Скільки листочків розміщено нижче від кленового?

● Стовбур якого дерева товстий? тонкий? Яке дерево нижче? У якого гриба найтовща ніжка?

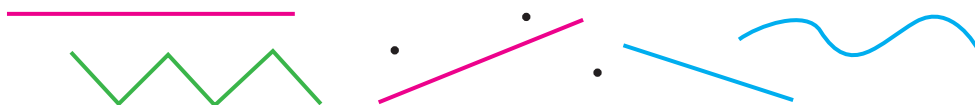
Скільки кульок було? Скільки залишилося? Яка з цілих кульок друга? Чи може вона бути третьою?

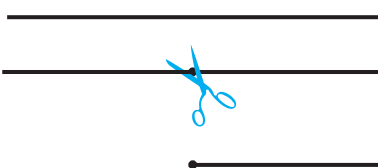
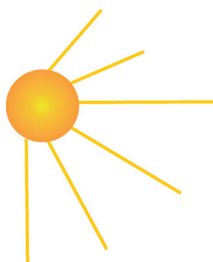

ТОЧКА. ПРЯМА, ПРОМІНЬ, ВІДРІЗОК

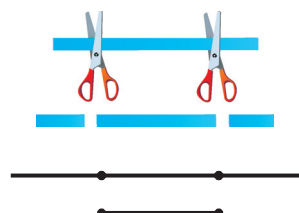
- Скільки точок? Покажи лінії. Які серед них прямі? Скільки їх?

- Що таке промінь? відрізок?

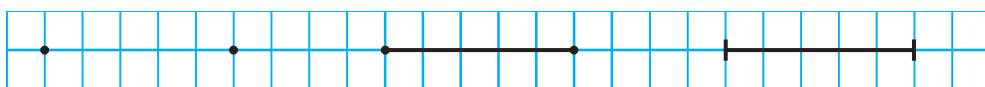

Промінь

Відрізок

- Поясни, як зображується відрізок.

- Хто де розміщений? Полічи зліва направо, справа наліво. Порівняй.

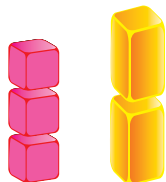
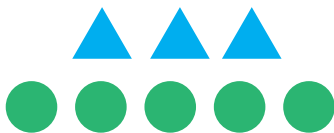
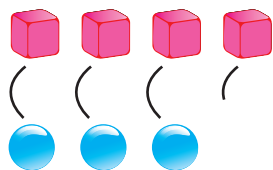
Скільки кісточок не вистачає?

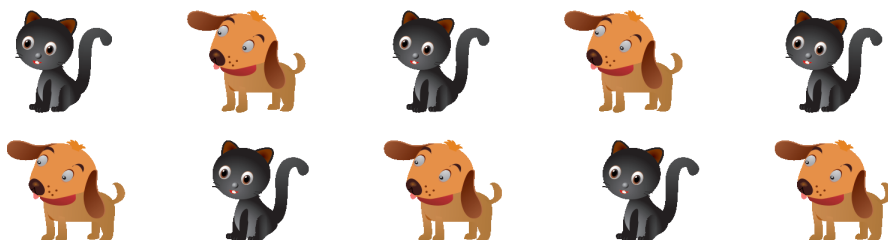
ОДНАКОВО, БІЛЬШЕ, МЕНШЕ

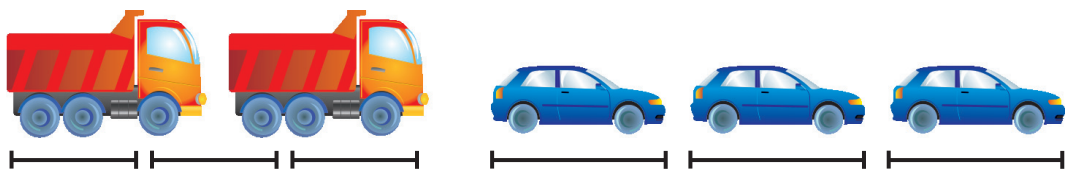
Як дізнатися, чого більше: кубиків чи кульок? трикутників чи кругів? кубиків чи брусків?

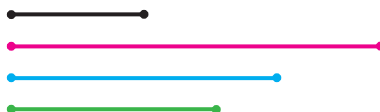
Чи однакова кількість котенят і цуценят?

Чи правильно позначено відрізками кількість самоскидів? легкових автомобілів?

Скільки смужок? Які вони? Скільки відрізків? Який відрізок найкоротший? найдовший?

На тарілці лежало чотири яблука. Одне розрізали. Скільки яблук на тарілці?

БАГАТО, МАЛО, ДЕКІЛЬКА

- Скільки іграшок у коробці? Скільки біля коробки?
Назви декілька своїх іграшок.

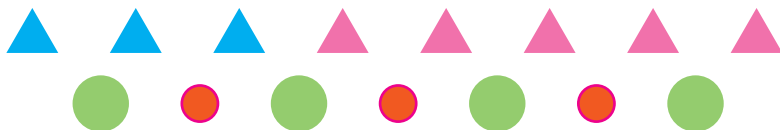

- Доповни речення.

Квітів на галявині _____. Сонце на
небі _____. Хмаринок _____.

- Сформулюй декілька запитань зі словом «скільки».

Скільки п'ядей у ширині стільниці
твоїєї парти? В її довжині?

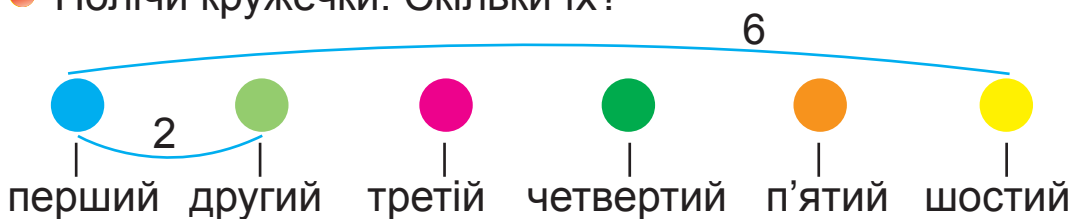
П'ядь

ЛІЧБА. ЧИСЛА Й ЦИФРИ

● Полічи кружечки. Скільки їх?

● Зрозумій.

ЦИФРИ — 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

● Назви всі числа від 1 до 10, від 5 до 1, від 10 до 1.

● Скільки предметів у кружечку? Скільки поза ним?

Хто полічив правильно? Чому?

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

● Скільки тварин на малюнку? Скільки серед них птахів?

● Скільки птахів на деревах? під деревом? над деревом?

● Яка пташка сидить на дереві вище від усіх?
● нижче від сови? Де сидять горобці?

● Більше білочок чи горішків?

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

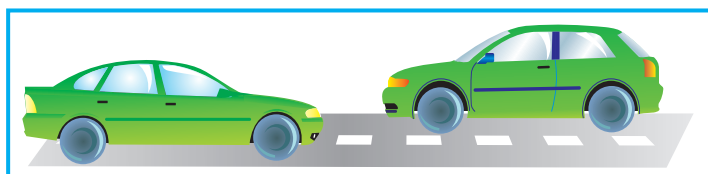
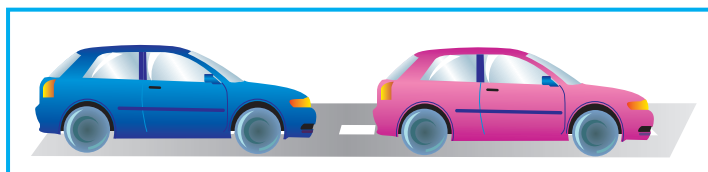

Порівняй групи фігур. Чим вони схожі?

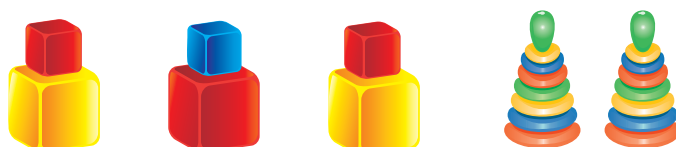
Чим відрізняються?

Порівняй пари малюнків.

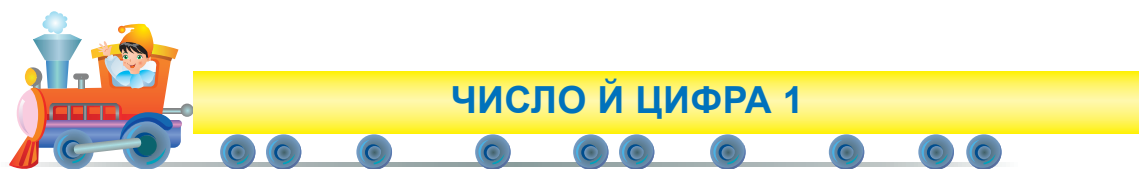
Про що можна сказати «однаково»? «більше»? «менше»?

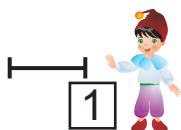
Скільки вагонів? пасажирів? Скільки паровозів?

Хто буде в першому вагоні, якщо потяг тягтиме зелений паровоз? А якщо блакитний?

1. Скільки?

Один

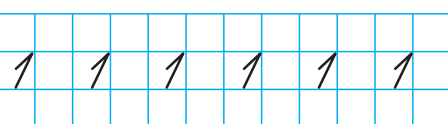
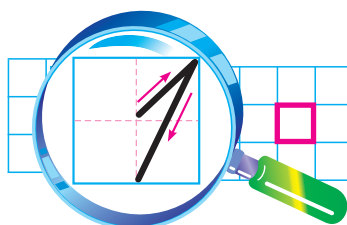
Одна

Одне

На одній нозі лелека
зупинився на лужку.
Нам нагадає здалека
одиницю він струнку.

Назви предмети, яких на малюнку по одному.

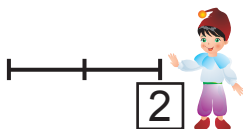
Скільки свічок залишиться?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 2

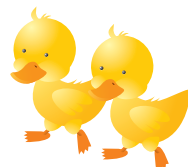
1. Скільки?

Два

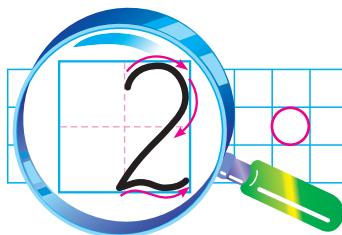
Дві

Двоє

2.

Плава лебідь по воді,
вигинає шийку.
Він нагадує тоді
цифру два чи двійку.

Поясни.

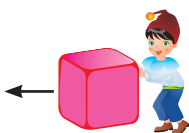
1

1

і

1

2

Скільки пар взуття?

1. Скільки?

Три

Три

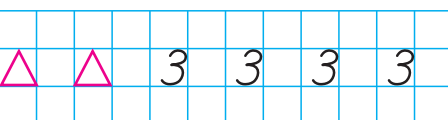

Троє

2. Ми ішли по бережку
та й зустріли змію,
що скрутилась на піску
в цифру три чи трійку.

3.

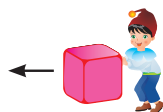
Поясни.

2

2

і

1

3

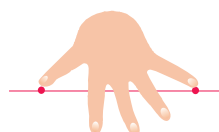
Скільки великих кухликів?

Скільки малих?

Скільки разом?

Скільки великих п'ядей* у ширині
стіллиці твоєї парти? В її довжині?

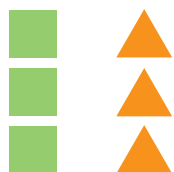

*Велика п'ядь — відстань між великим пальцем і мізинцем.

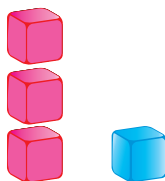
ДОРІВНЮЄ, БІЛЬШЕ, МЕНШЕ

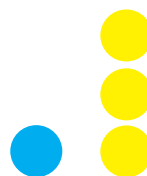
1. Чи однаково квадратиків і трикутників (=)? Яких кубиків більше (>)? Яких кружечків менше (<)? Прочитай записи.

$$3 = 3$$

$$3 > 1$$

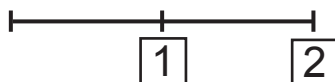
$$1 < 3$$

2.

2 > 1	1 < 2	3 = 3	3 > 2
-------	-------	-------	-------

3. Скільки?

Поясни.

Розклади кульки в коробки.

$$\square > \square$$

$$\square < \square$$

ДОДАВАННЯ. ЗНАКИ + ТА =

1. Що відбувається?

$$1 + 1 = 2$$

Читай: 1 плюс 1 дорівнює 2;
до одного додати один буде два

2. Прочитай і поясни записи.

$$1 + 1 = 2$$

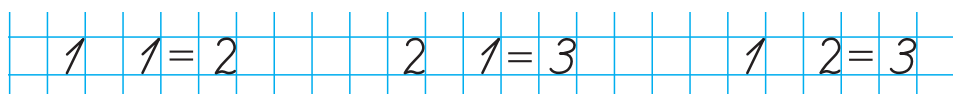

$$2 + 1 = 3$$

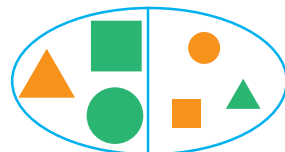
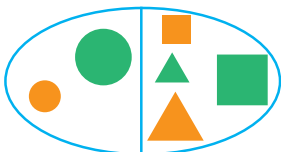
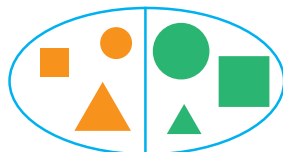

$$1 + 2 = 3$$

3.

За якими ознаками фігури поділено на групи?

Виконай додавання.

$$2 + 1$$

$$1 + 2$$

$$1 + 1$$

У давнину деякі народи позначали знак «плюс» малюнком . Прочитай записи на папірусі*.

$$2 \text{ } \text{musical note with plus} \text{ } 1$$

$$1 \text{ } \text{musical note with plus} \text{ } 1$$

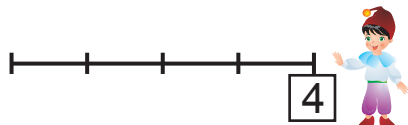
$$3 \text{ } \text{musical note with plus} \text{ } 1$$

*Папірус — матеріал для письма в давнину.

ЧИСЛО Й ЦИФРА 4

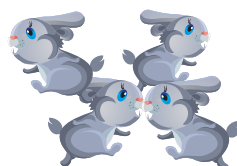
1. Скільки?

Чотири

Чотири

Четверо

2. Поясни.

3

3

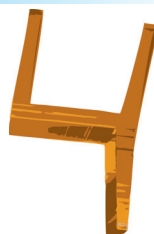
і

1

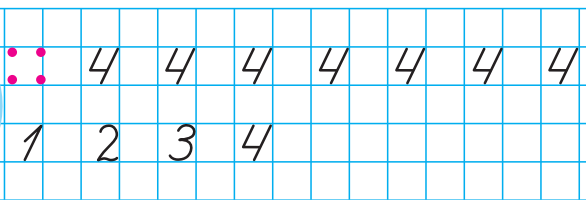
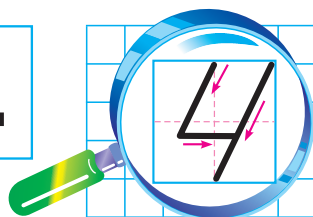
4

3. Яюсь я підняв стілець
Вгору замість гирі.
І гукнув мій брат-знавець:
— Це ж цифра «чотири»!

4.

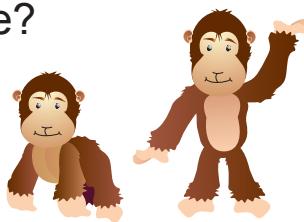
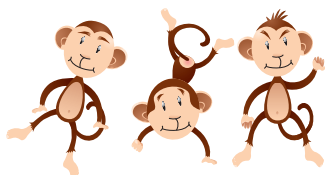
4

Порівняй 1 і 2, 1 і 3, 1 і 4, 2 і 3, 2 і 4, 3 і 4.

Яких мавп більше? Яких менше?

СКЛАД ЧИСЛА. ГРИВНЯ

1. Поясни.

2

  $2 = 1 + 1$

3

   $3 = 2 + 1$

   $3 = 1 + 2$

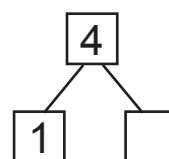
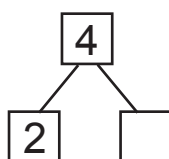
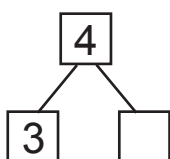
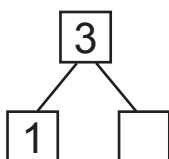
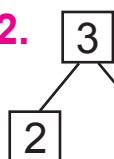
4

    $4 = 3 + 1$

    $4 = 2 + 2$

    $4 = 1 + 3$

2.

3. «Здійсни» покупку.

4 грн

2 грн

1 грн

3 грн

Між якими звірятками сидить зайчик? Хто сусіди лисички? Назви «сусідів» числа 3.

ВІДНІМАННЯ. ЗНАК —

1. Поясни.

Було 3

Відлетів 1

$$3 - 1 = 2$$

Залишилося ?

2.

$$3 - 1 = 2$$

Читай: 3 мінус 1 дорівнює 2;
від трьох відняти один буде два

3. Що відбувається?

4

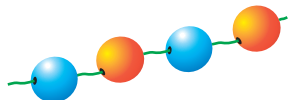

$$4 - 2 = 2$$

2

4. Виконай віднімання, закриваючи намистинки.

$$4 - 1$$

$$4 - 3$$

$$4 - 2$$

У давнину деякі народи позначали знак «мінус» малюнком \wedge . Прочитай записи на папірусі.

$$2 \wedge 1$$

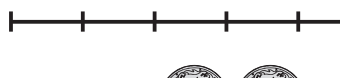
$$4 \wedge 2$$

$$3 \wedge 1$$

ЧИСЛО Й ЦИФРА 5

1. Скільки?

П'ять

П'ять

П'ятеро

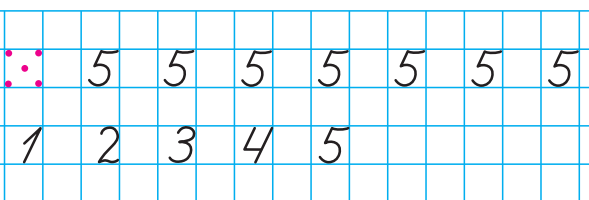
2.

П'ять подібна до серпа,
що уміє жати.
Лиш до ручки треба нам
«хвостика» додати.

3.

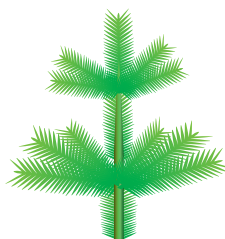
5

4. Полічи. Яка сопілка найтонша? Яка найдовша?

У сосни за рік нарастає 1 ярус гілок.
Скільки років сосні, що на малюнку?
Скільки ярусів гілок наросте на ній
за 3, 5 років?

УТВОРЕННЯ ЧИСЛА 5. СКЛАД ЧИСЛА

1. Поясни.

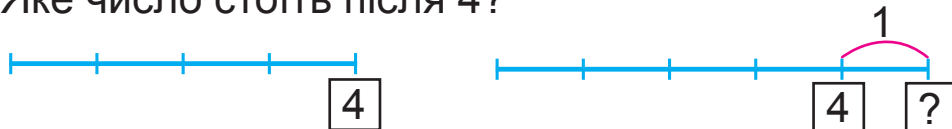

4

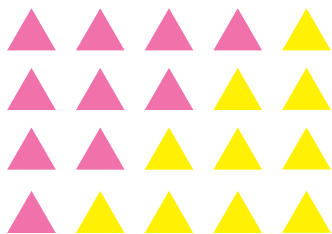

$$4 + 1 = 5$$

Яке число стоїть після 4?

2. Склади запитання зі словом «скільки». Дай відповіді.

4 і 1 це 5

5 це 4 і 1

$$5 = 4 + 1$$

3 і 2 це 5

5 це 3 і 2

$$5 = 3 + 2$$

2 і 3 це 5

5 це 2 і 3

$$5 = 2 + 3$$

1 і 4 це 5

5 це 1 і 4

$$5 = 1 + 4$$

3. З якої групи паличок можна скласти п'ятикутник?

4. Що було спочатку (раніше)? Потім (пізніше)?

Як розмінати трьома способами, використавши будь-які з монет?

ПОПЕРЕДНЄ Й НАСТУПНЕ ЧИСЛА

1. Хто прийшов перед онучкою? перед мишкою?
Хто прийшов після баби? після Жучки?

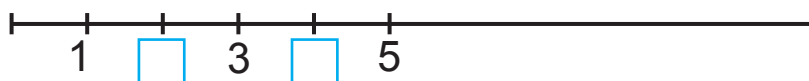
2. Які числа в ряду закриті?

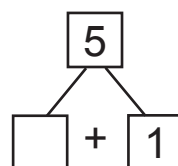
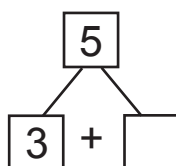
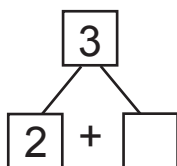
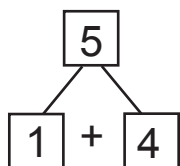
3. Яке число стоїть перед 3? після 4?

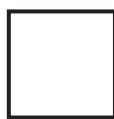
4. Які числа пропущено?

5. Запиши в зошиті за зразком: $5 = 1 + 4$.

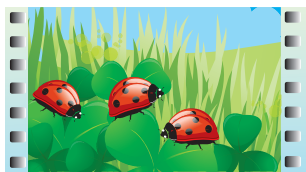
Якою може бути наступна фігура?

ЧИСЛОВІ ВИРАЗИ

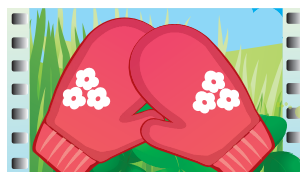
1. Що відбувається? Назви дії та результати.

3

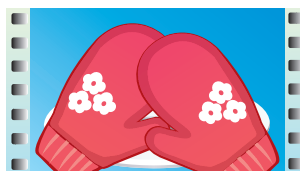
$3 - 1$

? (2)

2

? ($2 + 2$)

4

Що показує запис $3 - 1$? $2 + 2$?

Що можуть відображати ці записи?

2.

$3 - 1$, $2 + 2$ — числові вирази.

Читай: 3 мінус 1, 2 плюс 2

3. Знайди і прочитай тільки числові вирази.

$2 + 1$

$4 - 1$

$3 > 1$

$4 + 1$

$3 = 3$

4. Назви «сусідів» числа 4.

1	2		4	
---	---	---	---	---

Скільки монет? Скільки копійок? Поясни.

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Які числа закриті? Яке число найменше? найбільше?

	2	3	4	
---	---	---	---	--

2. Перепиши в зошит, дописуючи пропущені числа.

1	2	3		5					

1	2		4	5					

3. Полічи. Супроводь лічбу дотиком олівця.

Перший

другий

...

...

Один

...

...

...

4. Скільки чого? Чого більше? На скільки?
Чого менше? На скільки?

Яка стрічка довша?

Скільки виразів на додавання? на віднімання?

$$5 - 1$$

$$4 + 1$$

$$1 + 5$$

$$3 + 1$$

$$3 + 2$$

$$1 + 5$$

$$4 - 1$$

$$1 + 1$$

$$2 - 1$$

Що довше? коротше?

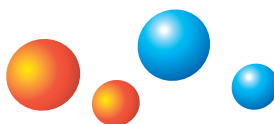
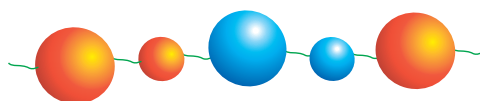

Поділи ложки на дві групи. Які можливі варіанти?

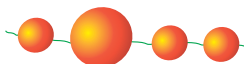
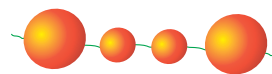
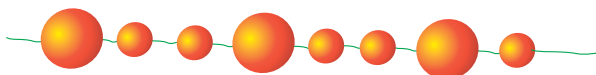
Говори за зразком: 5 — це 1 і 4; 5 складається з 1 і 4.

Яку намистинку треба нанизати на нитку?

Якою з частинок можна продовжити намисто?

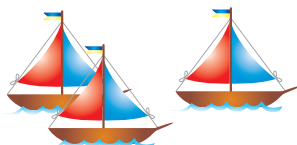

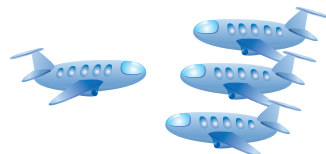
1. Якому малюнку відповідає кожний з виразів? Чому?

$$1 + 3$$

$$2 + 1$$

$$1 + 1$$

2.

2 + 1, 1 + 1, 3 + 1 — суми чисел.

Читай: сума чисел два й один

3. Прочитай вирази.

$$1 + 1$$

$$2 + 3$$

$$3 + 1$$

$$3 + 2$$

4. Скільки сум записано? Виконай дії.

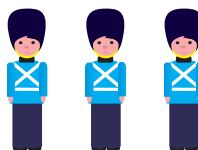
$$2 + 2$$

$$3 - 1$$

$$4 + 1$$

$$5 - 2$$

5. Скільки всього солдатиків? Вибери відповідний вираз і запиши його.

$$3 - 2$$

$$3 + 2$$

$$3 + 1$$

Що було спочатку? Потім? Визнач послідовність подій.

РІЗНИЦЯ ЧИСЕЛ

1. Скільки всього? Поділи на дві групи.

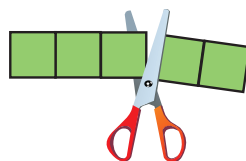
2. Розглянь, поясни.

$$2 - 1$$

$$3 - 2$$

$$5 - 2$$

2 - 1, 3 - 2, 5 - 2 — різниці чисел.

Читай: різниця чисел два й один

3. Прочитай лише різниці. Обчисли їх.

$$4 - 1$$

$$4 - 3$$

$$2 + 1$$

$$4 - 2$$

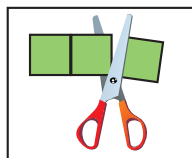
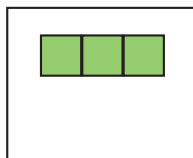
$$4 + 1$$

$$5 - 2$$

$$2 - 1$$

$$5 - 1$$

4. Було Скільки відрізають? Скільки залишиться?

Які числа заховалися в коробках?

$$\square + 2 = 5$$

$$\square - 3 = 2$$

1. Скільки? Порівняй. Поясни.

$$3 = 3$$

$$\begin{array}{ccc|c} \text{blue} & \text{blue} & \text{blue} & \text{yellow} \end{array} \quad 3 + 1$$

$$\begin{array}{cccc} \text{pink} & \text{pink} & \text{pink} & \text{pink} \end{array} \quad 4$$

$$3 + 1 = 4$$

$3 = 3$, $3 + 1 = 4$ — це рівності.

Читай: три плюс один дорівнює чотирьом

2. Прочитай лише рівності.

$$4 = 4$$

$$5 = 2 + 3$$

$$5 > 3$$

$$1 + 1 = 2$$

$$2 - 1 = 1$$

$$5 - 2 = 3$$

3. Виконай дії.

$$\begin{array}{c} \text{red ball} \\ 1 + 3 \\ 3 - 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{tennis racket} \\ 2 + 2 \\ 3 + 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{soccer ball} \\ 2 + 3 \\ 4 - 1 \end{array}$$

$$\begin{array}{c} \text{badminton racket} \\ 1 + 2 \\ 3 - 2 \end{array}$$

4. Назви геометричні фігури.

\dot{K}

\dot{B}

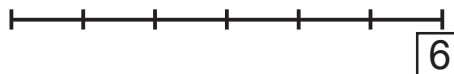
$$5 - 1 = 3 + 1, \text{ бо } 5 - 1 = \square, 3 + 1 = \square.$$

Чи правильно, що: $3 + 2 = 1 + 4$, $3 + 2 = 3 - 2$?

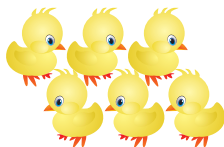
ЧИСЛО Й ЦИФРА 6

1. Скільки?

Шість

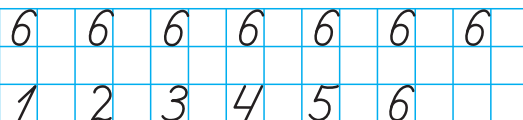
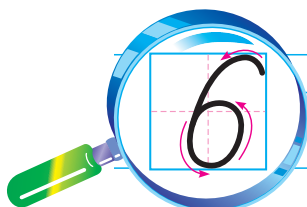
Шестеро

Шість

2. Цифра «шість» — немов замок:

Знизу — круг, вгорі — гачок.

3. Поясни.

5 та ще 1 — це 6

$$5 + 1 = 6$$

6 без 1 — це 5

$$6 - 1 = 5$$

4. Виконай дії. Використай підказки-кружечки.

$$5 + 1$$

$$6 - 1$$

$$6 - 5$$

$$4 + 1$$

$$5 - 1$$

$$5 - 4$$

$$3 + 1$$

$$4 - 1$$

$$4 - 3$$

Поділи на дві групи двома способами.

ЧИСЛОВІ НЕРІВНОСТІ

1. Де найбільше? Чому?

1

2

3

4

4 це 3 та ще 1

$$4 = 3 + 1$$

2. Порівняй. Запиши в зошиті за зразком: $2 < 3$.

2 і 3

4 і 3

2 і 5

5 і 5

$3 < 5$, $5 > 2$ — це нерівності.

Читай: три менше від п'яти; п'ять більше, ніж два

3. Прочитай лише нерівності.

$$2 < 4$$

$$6 > 2 + 2$$

$$3 < 5 + 1$$

$$5 > 3$$

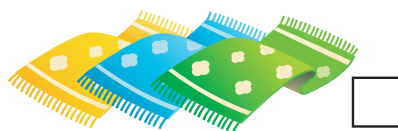
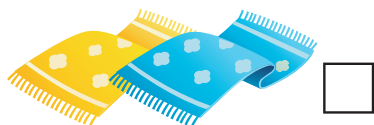
$$4 = 6 - 2$$

$$5 - 2 = 3$$

< >

4. Скільки рушників ліворуч? праворуч? Скільки разом?

$$\square + \square = \square$$

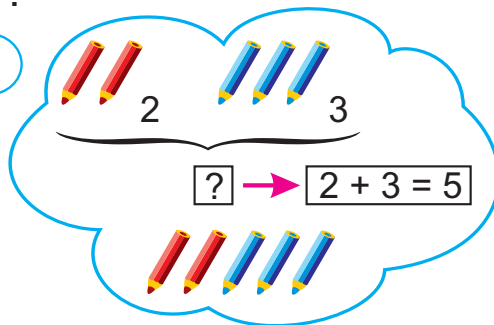
Як можна взяти 6 копійок різними способами?

ЗАДАЧА

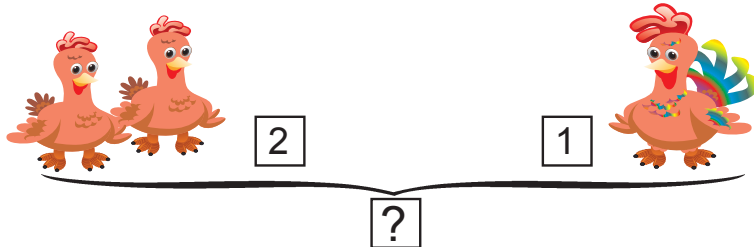

1. У Світланки 2 червоні й 3 сині олівці. Скільки всього олівців у Світланки?

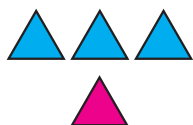

Поясни, як міркував Мудрик.

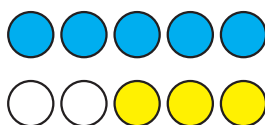
2. Склади і розв'яжи задачу за малюнком.

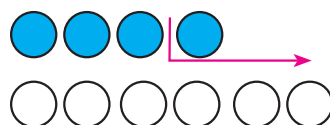
3. Що пропущено?

$$3 > \square$$

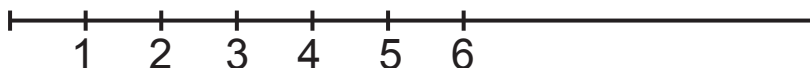

$$5 \square 2 + 3$$

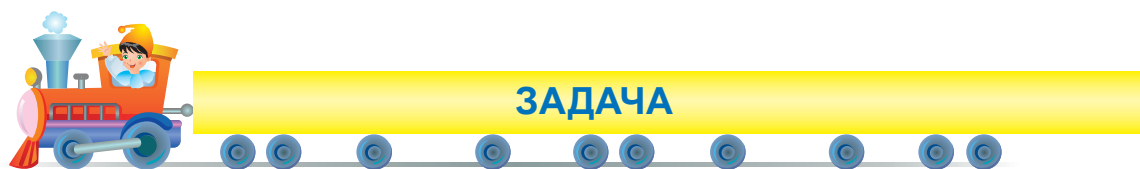
$$4 - 1 \square 6$$

4. Назви всі числа, менші від 5.

Чи правильний запис? Що він означає?

$$2 \neq 3$$

1. Доповни до 5 копійок.

2. Порівняй. Запиши в зошиті за зразком: $6 > 2$.

3. У Дениска було 3 олівці. Сестричці він віддав 1 олівець. Скільки олівців залишилося в Дениска?

$3 - 1 = 2$ (ол.)
Відповідь: 2 олівці.

Поясни міркування хлопчика.

4. Прочитай та обчисли вирази.

 $4 + 1$
 $1 + 4$

 $5 - 1$
 $5 - 4$

 $4 + 2$
 $2 + 4$

 $6 - 2$
 $6 - 4$

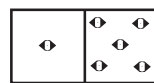
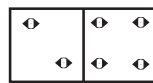
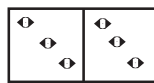
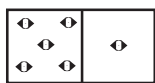
Що об'єднує малюнки? Дай хоча б три відповіді.

СХЕМИ

1. Запиши склад числа 6 за зразком.

$$6 = 5 + 1$$

2. Який вираз ілюструє малюнок? Чому?

$$4 + 2$$

$$3 + 2$$

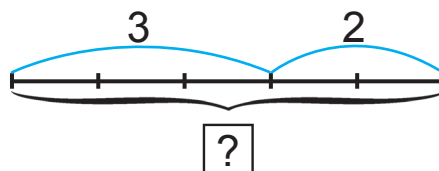
3. Розв'яжи.

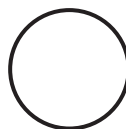
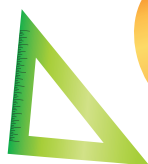
3

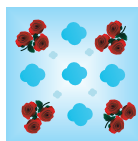
2

4. Яку форму мають предмети?

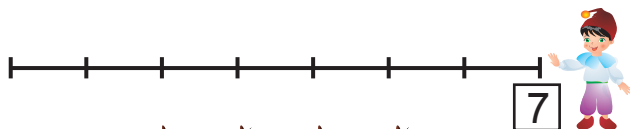
Скільки таких стрічок поміститься в носовичку?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 7

1. Скільки?

Сім

Семеро

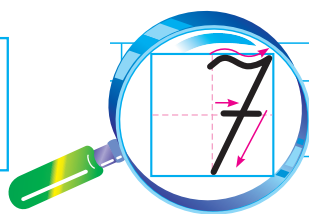

Сім

2. Косарі завзято косять,
притомилися усі.
Повтикали в землю коси,
утворили цифри сім.

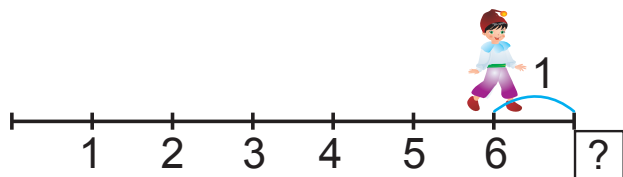
7

3. Поясни.

$$6 + 1 = \square$$

7 — це 6 та ще 1

4. Порівняй: 7 і 6 6 і 7 3 і 4 7 і 4.

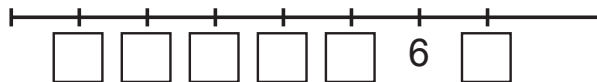

Мати спекла 7 пиріжків. Чи вистачить їх для всіх дітей, якщо в сім'ї є 6 братів і кожен з них має по одній сестрі?

ЗАДАЧА ТА ЇЇ ЧАСТИНИ

1. Назви й запиши всі числа, менші від 6, і одне число, більше від 6.

2. Задача.

У коробці 4 фломастери, а поруч ще 2. (Умова)

Скільки всього фломастерів? (Запитання)

4

2

?

$$4 + 2 = 6$$

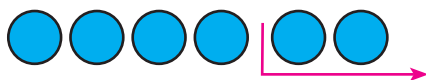
3. Було малі й великі глечики. Постав запитання.

$$\square + \square = \square$$

4. За схемами склади вирази й обчисли їх значення.

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

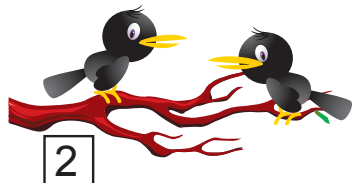
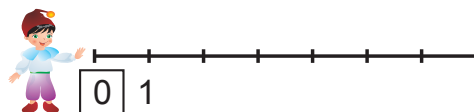

Чим схожі й відмінні фігури в парах?

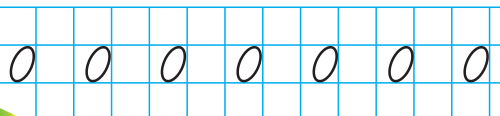
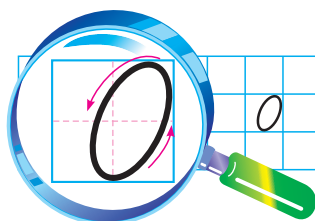
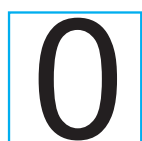

1. Скільки було?
Скільки залишилося?

2. Нулик в хованки загрався.
Де ж він? В булькику сховався!

3. Склади задачу. Поясни.

$$3 - 3 = 0$$

4. $3 - 3$	$3 - 1$	$2 - 2$	$4 - 4$
$5 - 5$	$4 + 1$	$6 - 6$	$4 + 2$
$1 - 1$	$5 - 1$	$7 - 7$	$5 + 1$

Допоможи Нулику знайти його місце.

Де ж моє місце?

ДІЇ З НУЛЕМ

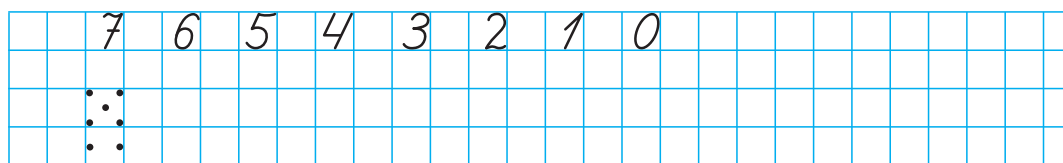
1. Порівняй тексти. Де задача?

1) Остап мав 2 малі машинки й 1 велику. Усього в Остапа було 3 машинки.

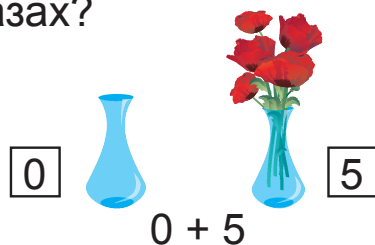
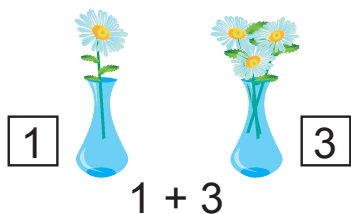
2) Остап мав 2 малі машинки й 1 велику. Скільки всього машинок було в Остапа?

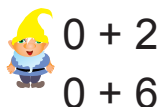
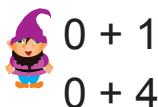
2. Виконай завдання в зошиті за зразком.

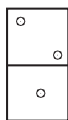
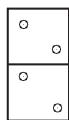
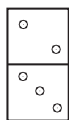
3. Скільки всього квітів у двох вазах?

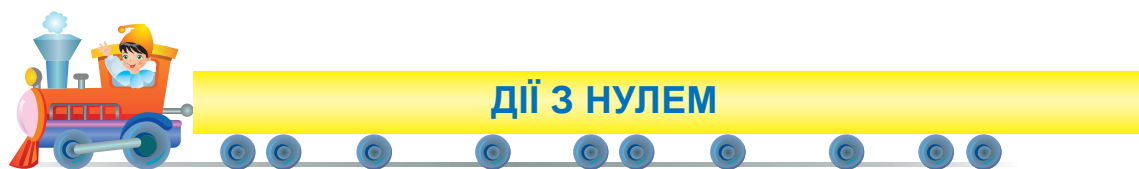

4.

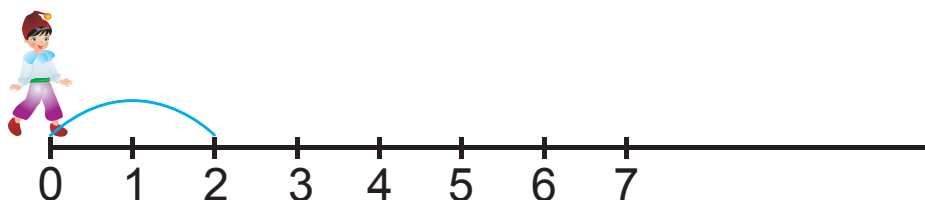

Визнач закономірність. Назви кісточки доміно.

1. Що показує на числовому промені число 2? 6? 0?

2. Скільки? У якій мисці найбільше груш? найменше?
Скільки разом груш у першій і четвертій мисках?

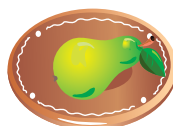
$$5 + 0 = \square$$

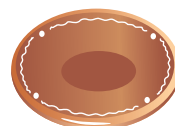
5

3

1

0

3.

$$5 + 0 = 5 \quad 0 + 5 = 5$$

4. Обчисли.

$$\begin{aligned} 2 + 0 \\ 4 + 0 \\ 6 + 0 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1 + 0 \\ 3 + 0 \\ 5 + 0 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 0 + 7 \\ 0 + 3 \\ 6 - 6 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 3 + 1 \\ 2 + 4 \\ 6 - 3 \end{aligned}$$

На мотузці зав'язали 4 вузли. На скільки частин поділилася мотузка? Намалюй і перевір себе!

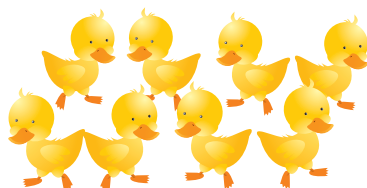
ЧИСЛО Й ЦИФРА 8

1. Скільки?

Вісім

Восьмеро

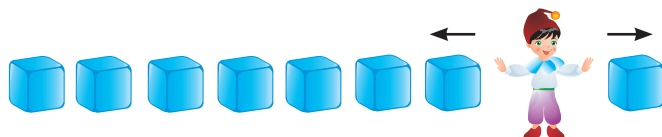
Вісім

2. Сніговик Морквяний Ніс
Вгору віника підніс
І питає: «Перехожі,
на яку я цифру схожий?»

3.

4. З яких чисел можна утворити число 8? Розглянь усі випадки за схемою. Запиши результати.

$$8 = \boxed{7} + \boxed{1}$$

Скільки променів на кожному з рисунків?

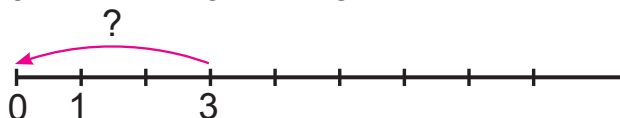

ВІДНІМАННЯ НУЛЯ

1. За схемами склади рівності.

$$\square - \square = \square$$

$$\square - \square = \square$$

2. Прочитай вираз. Поясни.

$$2 - 0$$

3. Прочитай рівності. Виправ помилки.

$$1 - 0 = 1$$

$$4 - 0 = 4$$

$$6 - 0 = 5$$

$$8 - 0 = 8$$

$$5 + 0 = 5$$

$$0 + 1 = 2$$

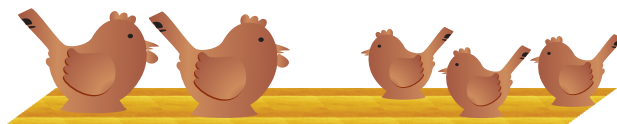
$$8 - 8 = 0$$

$$4 - 3 = 0$$

4. Порівняй тексти. Де задача?

1) Скільки столів у кімнаті?

2) На столі 2 великі й 3 малі свищики. Скільки всього свищиків на столі?

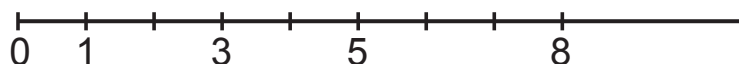
Які числа можуть «жити» в «будиночках»?

$$\square - \square = 0$$

ЗАДАЧА

1. Які числа пропущені в ряді чисел? на числовому промені?

2. Порівняй число 8 з відомими тобі числами.

$8 > \square$

$\square < 8$

$8 > \square$

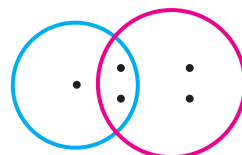
$\square < 8$

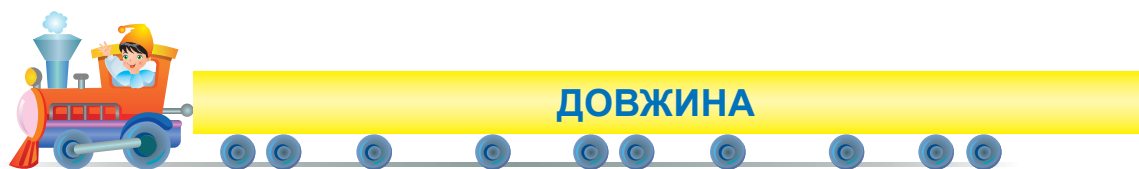
3. Розглянь таблицю із задачами.

Умова	У Мишка є 2 вертольоти і 3 літаки.	У Віки 4 ляльки. Вона подарувала сестричці 1 ляльку.
Запитання	Скільки всього іграшок у Мишка?	Скільки ляльок за- лишилося у Віки?
Розв'язання	$2 + 3 = 5$	$4 - 1 = 3$
Відповідь	5 іграшок	3 ляльки

3 і 4 — це 5? Скільки точок
у крузі, що ліворуч? праворуч?
Скільки точок в обох кругах?

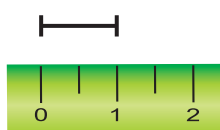

1. Як встановити, яка скакалка довша? коротша?

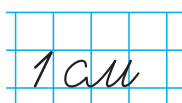
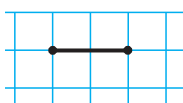
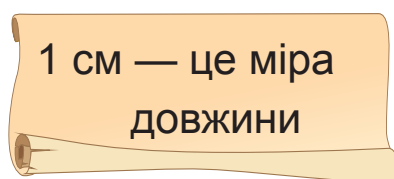

2. Розглянь. Поясни. Прочитай.

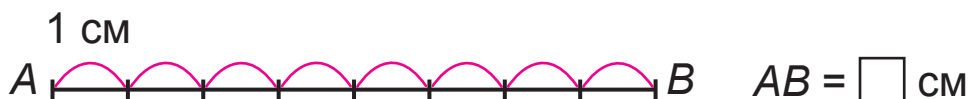
1 сантиметр

1 см

2 см 3 см 7 см

3. Яка довжина відрізка АВ?

4. Склади і розв'яжи задачу за малюнком і схемою.

$$\square - \square = \square$$

Виконай дії. Зроби висновки.

$$4 + 0$$

$$+ 0$$

$$5 - 0$$

$$- 0$$

$$3 - 3$$

$$-$$

ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ

1. Виконай дії.

$0 + 2$

$3 + 0$

$3 - 3$

$4 + 1$

$5 + 1$

$7 - 1$

$7 + 1$

$8 - 0$

$8 + 0$

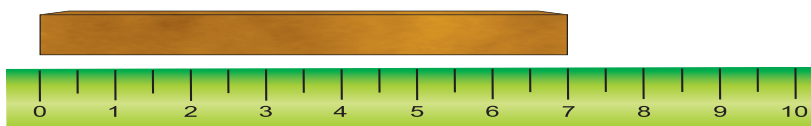

$8 - 8$

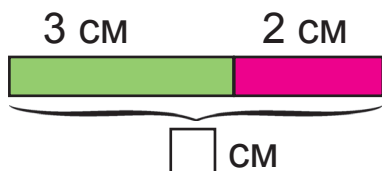
$5 + 2$

$7 - 2$

2. Яка довжина бруска? Розглянь, як користуватися лінійкою.

3. Склади й розв'яжи задачу за малюнком і схемою.

$\square \text{ см} + \square \text{ см} = \square \text{ см}$

4. Порівняй.

3 і 5

5 і 3

5 і 5

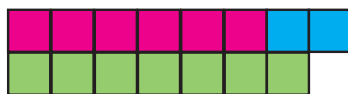
3 і 3

< > =

5. Порівняй. Поясни.

$6 + 2$ і 7

$6 + 2$

7

Виміряй довжину зошита в гумках, олівцях.

Порівняй результати.

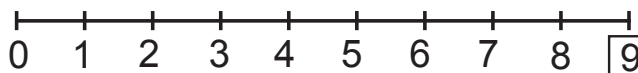
Чому вони різні?

ЧИСЛО Й ЦИФРА 9

1. Скільки?

Дев'ять

Дев'ять

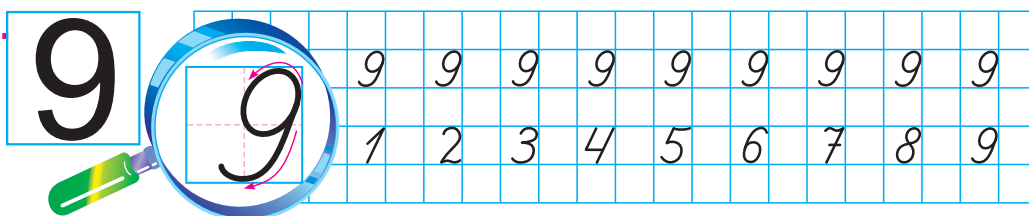

Дев'ятеро

2. Шість і дев'ять — близнюки.
Дев'ять — шістка навпаки.

3.

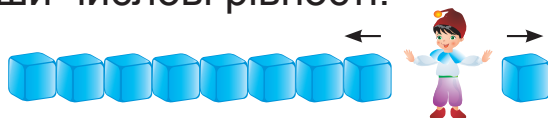
4. Поясни.

$$8 + 1 = 9$$

$$9 - 1 = 8$$

5. Запиши числові рівності.

$$9 = 8 + 1$$

$$9 = 6 + \square$$

$$9 = \square + \square$$

$$9 = \square + \square$$

$$9 = 7 + \square$$

$$9 = 5 + \square$$

$$9 = \square + \square$$

$$9 = \square + \square$$

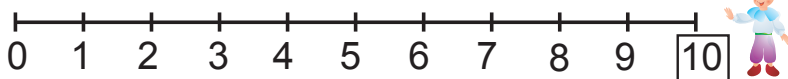
На малюнку є 6 фігур. Знайди їх.

ЧИСЛО 10. ЗАПИС ЧИСЛА 10

1. Скільки?

Десять

Десять

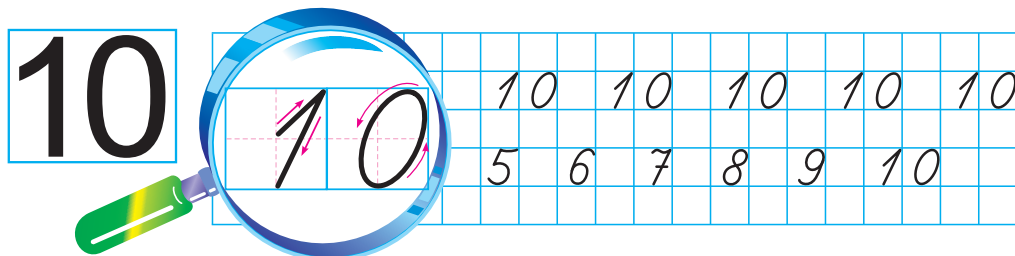

Десятеро

2. Одиниця сумувала:
— Ну чому один — так мало?
От з нулем вона здружилась,
Число «десять» утворилось.

3.

4. Поясни.

$$9 + 1 = 10$$

Скільки паличок? Скільки точок у кожній групі?
Скільки десятків?

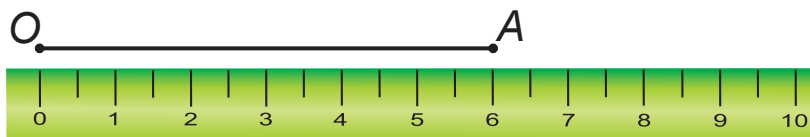
Десяток

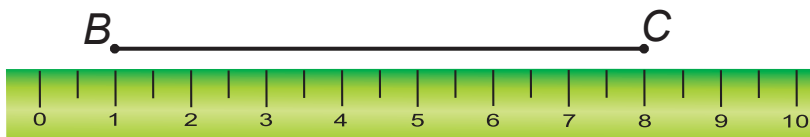

ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ

1. Розкажи, де правильно, а де неправильно вимірювали відрізок. Чому?

$OA = 6 \text{ см}$

$BC = 8 \text{ см}$

2. Виконай обчислення.

$$6 + 1$$

$$3 + 1$$

$$7 - 1$$

$$8 - 1$$

$$4 + 2$$

$$4 - 2$$

$$5 + 0$$

$$0 + 5$$

3. Порівняй.

$< > =$

$$\begin{array}{c} 2 + 3 = 6 - 1 \\ \boxed{5} \quad \boxed{5} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 2 + 2 ? 4 + 1 \\ \boxed{4} \quad \boxed{5} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 3 + 3 ? 8 - 1 \\ \boxed{?} \quad \boxed{?} \end{array}$$

$$\begin{array}{c} 5 + 2 ? 5 + 0 \\ \boxed{?} \quad \boxed{?} \end{array}$$

$$3 + 4 \text{ і } 4$$

$$4 + 3 \text{ і } 4 - 3$$

$$8 + 0 \text{ і } 8 - 0$$

$$10 - 1 \text{ і } 0 + 10$$

Яка довжина предметів?

5. У Яринки було 5 чистих зошитів. Вона списала 1 зошит. Скільки чистих зошитів залишилося в Яринки?

6. Випиши в один стовпчик рівності, а в інший — нерівності. Перекресли неправильні рівності й нерівності.

$6 < 8$

$6 > 8$

$7 = 7$

$5 = 7$

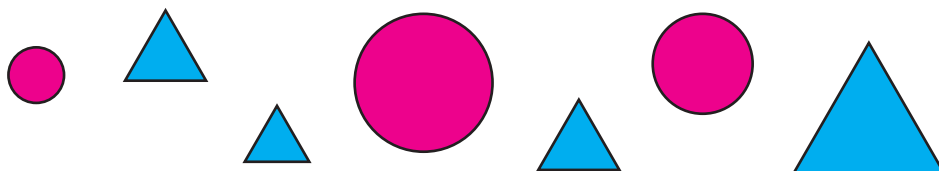
$4 + 2 = 6$

$4 + 2 = 5$

$8 - 2 < 7$

$3 + 2 > 2$

7. Скільки фігур? Чого більше: трикутників чи кругів?

8. Склади задачу, в якій би запитувалося: «Скільки склянок молока на двох столах?»

У кімнаті біля кожної стіни — два коти, у кожному кутку по одному коту. Скільки найменше котів може бути в кімнаті?

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ З ПІДРУЧНИКОМ

Порядкові номери завдань (до вивчення чисел) позначено кольоровими кружечками.

Для розрізнення типів вправ на обчислення використано піктограми рослин, тварин, предметів.

Унизу кожної сторінки подано вправи для творчої роботи, які повинні виконувати всі учні, але час на їх опанування для кожного учня може бути різним.

Для розкриття суті додавання й віднімання двоцифрових чисел кількість десятків та одиниць зображено певними рисунками, а саме: десяток позначено 10 кружечками у рівносторонньому трикутнику (синім кольором). Візуально наявність десяти кружечків у ньому очевидна. Число одиниць позначено окремими кружечками червоного кольору.

Завдання, подані таблицями, передбачають створення та заповнення таких самих таблиць у зошитах.

Відповідно до мети уроку, інтелектуальних можливостей і потреб учнів до вправ підручника можна добирати розширену систему завдань і запитань: «Що зображено?», «Скільки?», «Які предмети за розміром? за кольором? призначенням?», «Як розміщені?», «Порівняй за кількістю, за іншими властивостями», «Збільш (зменш) на кілька одиниць», «Де більше (менше)?», «На скільки більше (менше)?», «Зміни числа (збільш, зменш)», «Знайди значення утворених виразів» тощо.

Прописані в підручнику алгоритми виконання дій допускають їх розгорнення і спрощення.

ЗМІСТ

Ознаки й властивості предметів.....	3
Просторові відношення. Ознаки величин.....	6
Геометричні фігури. Лічба.....	10
Нумерація чисел у межах 10. Дії з числами.....	16
Математичні вирази. Рівності. Нерівності.....	29
Задача.....	35
Відношення різницевого порівняння.....	52
Додавання й віднімання в межах 10.....	57
Величини. Маса. Місткість.....	70
Табличне додавання й віднімання в межах 10.....	84
Нумерація в межах 100. Розрядні числа.....	96
Нумерація в межах 20. Дії з числами.....	100
Нумерація в межах 40. Дії з числами.....	110
Нумерація в межах 60. Дії з числами.....	116
Нумерація в межах 100. Дії з числами.....	124
Повторення.....	132
Мої математичні успіхи.....	138
Довідничок з додаткових тем навчальної програми.....	140
Математичний словничок.....	142
Особливості роботи з підручником.....	143

Навчальне видання

Заїка Антоніна Михайлівна, **Тарнавська** Світлана Степанівна

МАТЕМАТИКА

Підручник для 1 класу

Рекомендовано Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України

*У підручнику використано вірші Антоніни Заїки, Лесі Вознюк, Ігоря Січовика,
Олени Коваленко, Оксани Сенатович*

Відповідальна за випуск *Людмила Грибчук*

Верстка *Миколи Кравчука*

Художнє оформлення *Олени Соколюк*

Літературний редактор *Оксана Давидова*

Формат 70х100/16. 11,66 ум. др. арк., 8,31 обл.-вид. арк. Тираж _____. Замовлення № _____

Видавець і виготівник Редакція газети «Підручники і посібники».

46020, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352)43-15-15; 43-10-21.

E-mail: pp@pp.utel.net.ua www.pp.utel.net.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції

серія ДК № 765 від 11.01.2002 р.